

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นมูลฐาน และเป็นการศึกษาภาคบังคับที่รัฐจัดให้แก่พลชนในวัยเรียนทั่วประเทศ โดยมุ่งพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถดำรงคนให้เป็นพลเมืองดีในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ตลอดจนสามารถนำความรู้และมวลประสบการณ์ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตตามหลักการของหลักสูตรประถมศึกษาที่ได้กำหนดให้นักเรียนมีคุณสมบัติ ความรู้ และทักษะในการดำรงชีวิตที่สงบสุข และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ดังนั้นโครงสร้างเนื้อหาที่จัดให้นักเรียนจึงจำเป็นต้องตอบสนองต่อความจำเป็นพื้นฐาน เพื่อจะนำไปสู่การแก้ปัญหาของชีวิต เพื่อให้สามารถดำรงคนอยู่ในสภาพสิ่งแวดล้อมและสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เด็กนักเรียนเติบโตขึ้นมาท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่เป็นมนุษย์ สิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมทางเทคโนโลยี ความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมได้ก่อให้เกิดทั้งผลดีและสิ่งที่เป็นปัญหา โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นนี้จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขทั้งอย่างรวดเร็วฉับพลัน และอย่างค่อยเป็นค่อยไป นักเรียนในฐานะที่จะต้องเผชิญกับปัญหาและความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนให้เรียนรู้ปัญหาที่อยู่รอบตัว และรู้จักหาวิธีแก้ไขอย่างถูกต้อง รวมทั้งการฝึกหัดการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นกลุ่มประสบการณ์หนึ่งในหลักสูตรประถมศึกษา ซึ่งว่าด้วยกระบวนการแก้ปัญหาของชีวิตและสังคม เป็นกลุ่มการเรียนรู้ที่ต้องการให้นักเรียนได้รู้ถึงปัญหาและกระบวนการแก้ปัญหาลingkunganของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ ประสบการณ์ที่จัดในกลุ่มนี้จะเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของคนไทยทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ทางด้านอนามัย ประชากร การเมืองการปกครอง สังคม ศาสนา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ การติดต่อสื่อสาร ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนนำประสบการณ์เหล่านี้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการดำรงอยู่ และการดำเนินชีวิตที่ดี (กระทรวงศึกษาธิการ 2525 : 127)

กลุ่มประสบการณ์ดังกล่าวสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบ่งเป็น 12 หน่วยการเรียนรู้ คือ สิ่งมีชีวิต ชีวิตในบ้าน สิ่งอยู่รอบตัวเรา ชาติไทย ข่าวดูเหตุการณ์ และวันสำคัญ การทำมาหากิน พลังงานและ สารเคมี จักรวาลและอวกาศ ประเทศเพื่อนบ้าน การสื่อสารและการคมนาคม ประชากรศึกษา และการเมืองการปกครอง

เนื้อหาดังกล่าวครอบคลุมประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน ซึ่งจะต้องมีลักษณะ ยึดหยุ่นไปตามสภาพการณ์ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน และของสังคม ความรู้ในเรื่องเหล่านั้น อาจได้จากแหล่งต่าง ๆ เช่น จากผู้รู้ จากศาสตร์ที่มีผู้คิดขึ้น และได้รับการพิสูจน์แล้วว่า เป็นจริง ข่าวดูและเหตุการณ์ประจำวัน การประดิษฐ์คิดค้นที่เป็นวิทยาการสมัยใหม่ นอกจากนี้แหล่งความรู้ที่มีความสำคัญอย่างมากคือ สื่อมวลชนอันได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะ หนังสือพิมพ์มีบทบาทและอิทธิพลต่อการศึกษา มาก เพราะเป็นสื่อที่ให้ความรู้อย่างกว้างขวาง ทัน ต่อเหตุการณ์ของโลกทุกด้าน เช่น การเมือง การปกครอง สาธารณสุข ความเคลื่อนไหวของ วิทยาการด้านต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ครูอาจใช้หนังสือพิมพ์เป็นอุปกรณ์การสอนใน ห้องเรียนได้ เช่น นำเข้าสู่บทเรียน ใช้ฝึกอ่าน ย่อความ ช่วยปลูกฝังให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน ข่าวดู เรื่องราว สารคดี ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์เป็นตัวอย่างสำหรับการอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับ ศีลธรรม คุณธรรม และความประพฤติ นอกจากนี้ยังใช้เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้ด้วย จะเห็นได้ว่า หนังสือพิมพ์มีบทบาทสำคัญ และมีความสอดคล้องกับเนื้อหาการเรียนการสอนกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิตเป็นอันมาก และหนังสือพิมพ์เปรียบประหนึ่ง เป็นสถานศึกษาของผู้ใหญ่ และ เด็กร่วมกัน (อุทธรณ์ พลกุล 2517 : 115) เราสามารถอ่านหนังสือพิมพ์เพื่อทำความเข้าใจ ข่าวดูแล้วข่าวดูอีกได้เพราะเป็นเอกสารที่มีตัวตน ในด้านการให้ข่าวสารความรู้แก่นักเรียนในทุก ๆ ด้าน เช่น การศึกษา วิทยาการ การปกครอง กฎหมาย เศรษฐกิจ นักเรียนสามารถติดตามวิทยาการ ใหม่ ๆ ทราบอันตรายอันเกิดจากสารพิษ สารเคมี มีความรู้เรื่องสาธารณสุขมูลฐานมากขึ้น (เรื่องชัย ทรัพย์นิรันดร์ 2527 : 84)

ตามหลักการของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ข้อ 1 ที่ว่า "เป็นการศึกษา ที่มุ่งให้นัก เรียนได้นำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต" เพื่อ เป็น การสนองนโยบายของหลักสูตรการจัดการ เรียนการสอนกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิต จึงควร

เน้นที่กระบวนการที่จะให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ให้มากที่สุด การจัดประสบการณ์จะต้องมีทั้ง ประสบการณ์ในโรงเรียน และนอกโรงเรียน ประสบการณ์ในโรงเรียนนั้นมีอยู่มากมาย ทั้งทาง ด้านสื่อมวลชน และจากสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน การนำเนื้อหาจากหนังสือพิมพ์มาใช้ ประกอบการสอนจะช่วยให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ที่กว้างขวาง เพราะเนื้อหาจากข่าว บทความ คอลัมน์ต่าง ๆ จากหนังสือพิมพ์มัก เป็น เรื่องใหม่ ๆ และทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน เนื้อหา บางเนื้อหาไม่มีในแบบเรียนแต่ เป็น เรื่องที่นักเรียนควรจะได้เรียนรู้ ครูควรทำหน้าที่คัดเลือก เนื้อหาจากหนังสือพิมพ์ที่สอดคล้อง เหมาะสมกับนักเรียน วัยของนักเรียน เพื่อนำมาใช้ประกอบการ เรียนการสอนในห้องเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้หนังสือพิมพ์ ประกอบการสอนควรจัด ให้มีขึ้นเพราะได้ประโยชน์มาก วิชาที่นักเรียนได้รับความรู้มากขึ้น หลังจากการใช้หนังสือพิมพ์ รายวันประกอบการเรียนการสอน คือ วิทยาศาสตร์ และหน้าที่พลเมือง (ภักดี ทนันทชัยบุตร 2519 : จ) ซึ่งวิชาดังกล่าวมีอยู่ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ดังนั้นครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิตจึงสามารถนำ เนื้อหาจากหนังสือพิมพ์ที่สอดคล้องกับบทเรียนมาใช้ประกอบการ เรียน การสอนได้ เนื้อหาบางเนื้อหาเป็น เรื่องใหม่ ๆ ทันสมัย เช่น เรื่องการค้นพบสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ นวัตกรรมต่าง ๆ ข่าวความเคลื่อนไหวด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยีต่าง ๆ ฯลฯ ซึ่ง เนื้อหาเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวให้ทันกับความ เปลี่ยนแปลงที่กำลัง เกิดขึ้นซึ่งจะตรงกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่ต้องการให้ ผู้เรียนปรับตัวได้ตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป และสามารถติดตามความก้าวหน้าทางด้าน วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมต่าง ๆ ได้ และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และสอดคล้องกับการดำรงชีวิต

ปัญหาเรื่องความประพฤติดีของคนในสังคมนั้น จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือแก้ไขจาก สมาชิกทุกคนในสังคม โดยผ่านทางสถาบันต่าง ๆ ของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมที่กำลังมี การเปลี่ยนแปลงอย่างมากนั้น สถาบันสื่อมวลชน เป็นสถาบันหนึ่งที่เข้ามามีบทบาทในด้านการศึกษา และด้านความประพฤติ สื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์มีอิทธิพลโดยตรงต่อสมาชิก ในสังคมในแง่ของการถ่ายทอด ทศนคติ ความ เชื่อ และแบบแผนการดำเนินชีวิต หนังสือพิมพ์ซึ่งเป็น สื่อมวลชนประเภทหนึ่งได้เข้ามามีบทบาทต่อสังคมในแง่ของการศึกษาทั้ง ในระบบและนอกระบบ "หนังสือพิมพ์สามารถปลูกฝัง และ เสริมสร้างจริยธรรมได้โดยตรง ในลักษณะของการให้บทเรียน

ซึ่งอาจจะออกมาในรูปของบทความ ข้อคิดเห็น ข่าว หรือภาพ หรือแม้แต่ในรูปของบทกวี”
 (ปริชญ์ ปรารชญา นุพร 2524 : 90) ลักษณะเหล่านี้จึงเป็นข้อได้เปรียบของสื่อมวลชนประเภท
 หนังสือพิมพ์ที่ทำให้ผู้รับข่าวสาร ทุกเพศ ทุกวัย สามารถ รับรู้ เรื่องจริยธรรมได้ นอกจากนี้
 หนังสือพิมพ์สามารถนำข่าวสารต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศเสนอต่อประชาชนได้อย่าง
 รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ และส่งไปได้ทุกหนทุกแห่งที่การคมนาคมไปถึง

หนังสือพิมพ์มีบทบาทต่อการศึกษาของประชาชนในทุกระดับ และให้ประโยชน์ เกี่ยวกับการ
 ดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคม การนำหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ทางการศึกษาย่อม เป็นผลดีทางหนึ่ง
 ในการช่วยพัฒนาการศึกษาของประเทศ หนังสือพิมพ์เป็น เครื่องมือในการส่งเสริมการเรียนการสอน
 สำหรับการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน กล่าวคือ หนังสือพิมพ์สามารถให้ข่าวสาร
 ความรู้ที่เป็นประโยชน์และส่งเสริมการเรียนในชั้น เรียนปกติ สามารถนำความรู้ที่ได้ขึ้นไปใช้
 ประโยชน์ในชีวิตประจำวันทำให้ เป็นคนทันต่อเหตุการณ์ สามารถปรับตัวให้ เข้ากับสถานการณ์ความ
 เป็นไปของการดำเนินชีวิตในสังคมได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นหนังสือพิมพ์ยังช่วยส่งเสริมทักษะใน
 การอ่าน การวิพากษ์วิจารณ์ ช่วยปลูกฝังให้ เป็นคนที่มีนิสัยรักการอ่าน และแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ
 อยู่เสมอ เท่ากับเป็นการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพประชากรของประเทศให้มีประสิทธิภาพ อันจะ
 เป็นรากฐานสำคัญสำหรับการพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม และการ เมืองด้วย

ปัจจุบัน เด็กและ เยาวชนนิยมและให้ความสนใจต่อหนังสือพิมพ์มาก ดังนั้นบทบาทของ
 หนังสือพิมพ์ในฐานะที่เป็นสื่อมวลชนที่สามารถ เสนอ เนื้อหาที่สำคัญต่อการสร้างทัศนคติที่ เอื้อต่อการ
 พัฒนานั้น เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ดังเห็นได้จากการที่หนังสือพิมพ์ เพิ่มประเภท เนื้อหาสำหรับเด็ก และ
 เยาวชน เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ชี้ให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนที่ เข้าถึงทุกระดับการศึกษา
 และทุกวัย (มนต์ชัย นินนาทนนท์ 2527 : 110-117) เนื่องจากการออกหนังสือพิมพ์ทำได้ง่าย
 ทั้งมีอิสระที่จะเสนอข่าว หรือแนวความคิดอย่าง เสริมมากขึ้น จึงปรากฏว่ามีหนังสือพิมพ์ชื่อใหม่ ๆ วาง
 ขายในท้องตลาดมากขึ้น เมื่อมีจำนวนหนังสือพิมพ์หลายฉบับ การทำหนังสือพิมพ์จึงมีแนวโน้มที่จะ
 มุ่งไปในด้านธุรกิจการค้า โดยหวังผลกำไรจากจำนวนขายมากกว่าฉบับอื่น ๆ ด้วยเหตุนี้จึงมี
 หนังสือพิมพ์บางฉบับที่แสดงการขาดความรับผิดชอบต่อมวลชน โดยการเสนอ เรื่อง ข่าว หรือภาพที่
 ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่มวลชนโดยรวม ทำเพียงแต่ล่อตาล่อใจผู้อ่าน เพื่อหวังจำนวนขายให้

มากขึ้นเท่านั้น อีกทั้งในด้านการใช้ถ้อยคำ หรือภาษา หนังสือพิมพ์บางฉบับไม่ได้ระมัดระวัง
มากนัก จะเห็นการใช้คำผิด ๆ ทั้งรูปประโยค การสะกดคำปรากฏอยู่เสมอ ครูผู้สอนกลุ่มสร้าง
เสริมประสบการณ์ชีวิตจึงจำเป็นต้องรู้จัก เลือก ใช้หนังสือพิมพ์ให้เกิดประโยชน์ในการเรียน
การสอนตรงตามความมุ่งหมายของ เรื่องที่จะสอนหรือปลูกฝังค่านิยม หรือแนวคิดให้แก่ผู้เรียนตาม
ที่ตนต้องการ (ภักดี ทนินชัยบุตร 2519 : 5)

แคมป์ (Camp 1965: 118 อ้างถึงใน ภักดี ทนินชัยบุตร 2519: 21) สรุปผล
การวิจัยว่าหนังสือพิมพ์เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา การใช้หนังสือพิมพ์เป็นประจำ
ในห้องเรียน เป็นประโยชน์แก่การเรียนการสอนทุกวิชา นักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีความสนใจ
หนังสือพิมพ์อยู่ในระดับสูงมักชอบใช้หนังสือพิมพ์เป็นอุปกรณ์การเรียนการสอน และหนังสือพิมพ์ก็เป็น
สื่อช่วยเพิ่มทักษะต่าง ๆ ในห้องเรียนได้

จากการสัมมนาเรื่อง การพัฒนาสื่อมวลชนสำหรับเด็กที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย (2522 : 75-76) ได้จัดขึ้น สรุปประโยชน์ที่เด็กได้รับจากการอ่านหนังสือพิมพ์
ไว้ ดังนี้

1. เด็กได้รับความรู้หลายด้าน ช่วยยกระดับปัญญาแก่เด็ก เนื่องจากหนังสือพิมพ์
ช่วยพัฒนาทางด้านความรู้ และความคิดมากที่สุด เช่น ความรู้รอบตัว รู้ทันเหตุการณ์ต่าง ๆ
บทความ และบทวิจารณ์ให้ประโยชน์ในด้านความคิดริเริ่ม
2. ช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เช่น การ เปิดคอลัมน์ฝึกสมองลงปัญญา
ทายปัญหาชิงรางวัล ต่อภาพ ฯลฯ
3. ให้ความเพลิดเพลิน เกิดอารมณ์ขัน ได้พักผ่อนสมอง
4. ให้ข้อคิดและคติธรรมบางเรื่อง เช่น เกี่ยวกับคตินิยมและสอดแทรกศีลธรรมอันดี
แนะนำบุคคลที่ประกอบกรรมดี แนะนำการวางตัว เคือนให้ระวังภัยอันตรายต่าง ๆ เช่น ภัยจาก
ยาเสพติด ภัยธรรมชาติ ภัยจากโจรผู้ร้าย ฯลฯ
5. เด็กใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์จากการอ่านหนังสือพิมพ์ เก็บเอาสิ่งน่ารู้และ
น่าสนใจไปใช้ประกอบการเรียนและการพูดคุย

6. เป็นการพัฒนาทักษะในการอ่าน ถ้าหนังสือพิมพ์มีเนื้อหาที่เด็กสนใจก็จะช่วยจูงใจให้เด็กอ่านบ่อย ๆ และสม่ำเสมอ รู้คำและศัพท์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นตามประสบการณ์

จะเห็นว่าหนังสือพิมพ์มีประโยชน์ต่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาไม่ว่าจะอยู่ในระหว่างเรียนหรือที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาไปแล้วก็ตาม ดังจะเห็นได้จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของเนื้อหา เรื่องแหล่งข่าวและเหตุการณ์ต่อการดำรงชีวิต ของ เจริญฤทธิ์ จันทรเจริญ ซึ่งพบว่า ผู้จบหลักสูตรประถมศึกษาส่วนมากร้อยละ 92.21 เคยนำเนื้อหาดังกล่าวไปใช้ในการดำรงชีวิตอาจเป็นเพราะเนื้อหา เรื่องแหล่งข่าวและเหตุการณ์นี้ช่วยให้ผู้จบหลักสูตรประถมศึกษาได้ทราบข่าวและเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ทั้งในและนอกชุมชนตลอดจนได้มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติมขึ้น จากการสัมภาษณ์ผู้จบหลักสูตรประถมศึกษาเกี่ยวกับการนำเนื้อหาดังกล่าวไปใช้ในการดำรงชีวิต พบว่า ผู้จบหลักสูตรประถมศึกษาส่วนใหญ่นำเนื้อหาดังกล่าวไปใช้ได้โดยการฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ และอ่านหนังสือพิมพ์ ซึ่งหาอ่านได้ง่าย และมีอยู่ทั่วไปตามร้านค้าและที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่ดี เพราะจะช่วยให้ผู้จบหลักสูตรประถมศึกษาไม่ลืมการอ่านออกเขียนได้ ทั้งยังเพิ่มสมรรถภาพในการอ่านเพิ่มขึ้น ตลอดจนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านหนังสือพิมพ์นั้นมาพัฒนาตนเอง (เจริญฤทธิ์ จันทรเจริญ 2530 : 105)

เด็กและเยาวชนในปัจจุบันก็ได้ตระหนักถึงคุณค่าของหนังสือพิมพ์ และให้ความสนใจเป็นอย่างมาก จากการวิจัยของ สุภัทญา ตีระวนิช และ นันทริกา คัมไพโรจน์ (2526 : 43) เกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อที่มีต่อเด็ก ในกรุงเทพมหานคร พบว่าเด็กและเยาวชนถึง 99.3% นิยมอ่านหนังสือพิมพ์เป็นอย่างมาก สิ่งที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกรักนึกคิดของเด็กและเยาวชนก็คือ เนื้อหาของหนังสือพิมพ์ ดังนั้นในการพัฒนาเด็กและเยาวชนโดยผ่านสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์จึงเป็นสิ่งที่ เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง หากใช้ในทางที่ถูกต้อง หนังสือพิมพ์ที่มีคุณภาพเหมาะสมกับเยาวชนจะทำให้เยาวชนได้เรียนรู้ชีวิตด้านต่าง ๆ ช่วยเพิ่มพูนความรู้ ความคิด ความทันต่อเหตุการณ์อันเป็นประโยชน์ในการศึกษา และการปรับตัวเข้ากับสังคม ทั้งยังส่งเสริมทัศนคติที่ดีแก่เยาวชนด้วย (Emery 1965 : 1174) วงเดือน วรรณไชย (2519 : 63) กล่าวว่า หนังสือพิมพ์ หนังสือประเภทที่นักเรียนอ่านและเข้าใจได้ดีที่สุด กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

(2520 : 15) :ได้สำรวจความสนใจ และรสนิยมในการอ่านของเด็กและเยาวชนไทย พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายชอบอ่านหนังสือพิมพ์เป็นอันดับ 3 รองจากการ์ตูน และเรื่องตลก

เด็กหรือ เยาวชนของชาติจะ เติบโต เป็นผู้ใหญ่ที่มีสมรรถภาพ มีจริยธรรม หรือจะเป็น บุคคลที่คอยถ่วงสังคมนั้น ย่อมขึ้นกับปัจจัยหลายอย่างในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลี้ยงดูของ พ่อแม่ การฝึกฝนในโรงเรียน อิทธิพลจากเพื่อน ศาสนา และวัฒนธรรม ตลอดจนการเรียนรู้จาก สภาพแวดล้อมในสังคมและสิ่งสำคัญอีกปัจจัยหนึ่ง คือ อิทธิพลของสื่อมวลชน ในประเทศที่กำลังพัฒนา อย่างประเทศไทยนี้ สื่อมวลชนถือว่ามีบทบาทสำคัญสามารถกระจายข่าวสารได้อย่างกว้างขวาง และรวดเร็วไปสู่ประชาชนจำนวนมาก ทุกเพศ ทุกวัย และแทบทุกอาชีพ เด็กและเยาวชนเป็น วัยสำคัญที่กำลังพัฒนาทั้ง ในด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และศีลธรรม สื่อมวลชนมีอิทธิพลชักจูง ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เช่น ทศนคติ และค่านิยม ซึ่งสื่อมวลชนสามารถสร้างหรือ เปลี่ยนแปลงทศนคติหรือค่านิยม รวมทั้งหันเหหรือชักจูงแนวความคิดให้ เป็นไปตามความประสงค์ ของผู้สื่อสารได้ ด้านอารมณ์สื่อมวลชนก็สามารถเร้าให้เกิดความรู้สึก รัก ชอม เกลียดชัง คอด้าน สิ่งใดโดยไม่ยากนัก ด้านศีลธรรม สื่อมวลชนก็สามารถสอดใส่คุณธรรม หรือศีลธรรมให้ มวลชนได้เป็นอย่างดี (ศาสตราจารย์ จิตนะ 2528 : 2) และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้เวลาว่าง ของเด็กและเยาวชนนั้น ส่วนใหญ่อยู่กับการอ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือ ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ และภาพยนตร์ ดังนั้นโอกาสที่เด็กและเยาวชนจะตกอยู่ใต้อิทธิพลของสื่อมวลชนจึงมีมาก (บุญเลิศ ศุภคิดลภ 2527 : 40) เด็กและเยาวชนเป็นวัยสำคัญที่กำลังพัฒนาทั้งในทางร่างกาย ทางสติปัญญา ทางสังคม และศีลธรรม สื่อมวลชนมีบทบาทในการเจริญเติบโตของเด็ก มีส่วนในการเสริมสร้าง ความรู้ ความประพฤติและปลูกฝังความรู้สึกนึกคิดแก่เด็กอย่างมาก ถ้าการพัฒนาในด้านต่าง ๆ นี้มี ความบกพร่องประการใดก็จะติดตัวไปยากที่จะเปลี่ยนแปลงจนเติบโตใหญ่ (สุกัญญา ธีระวนิช และ นันทริกา คัมไพโรจน์ 2526 : 1 ดวงใจ ตั้งสง่า 2522 : 3) หนังสือพิมพ์จึง เป็นสื่อมวลชน ประเภทหนึ่งที่นับวันจะมีอิทธิพลต่อเยาวชน และสังคมเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากหนังสือพิมพ์ เป็นสื่อที่ สะดวกแก่การเก็บรักษา เพราะมีการจารึกเป็นลายลักษณ์อักษรสามารถใช้เป็นหลักฐานในการอ้างอิง ยืนยันได้ตลอดเวลา (กำธร สติกรกุล 2526 : 178-180) อ่านเมื่อใดก็ได้ สะดวกต่อการ ใช้และสามารถให้รายละเอียดทั้งภาพ และบรรยายได้มากกว่า

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การนำเนื้อหาจากหนังสือพิมพ์มาใช้ประกอบการสอนจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่กว้างขวาง เพราะเนื้อหาจากข่าว บทความ คอลัมน์ต่าง ๆ จากหนังสือพิมพ์มักเป็นเรื่องใหม่ ๆ และทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน เนื้อหาบางเนื้อหาไม่มีในแบบเรียน แต่เป็นเรื่องที่นักเรียนควรจะได้เรียนรู้ ครูควรทำหน้าที่คัดเลือกเนื้อหาจากหนังสือพิมพ์ที่สอดคล้องเหมาะสมกับบทเรียน วิชาของนักเรียน เพื่อนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนในห้องเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้หนังสือพิมพ์ประกอบควรจัดให้มีขึ้น เพราะได้ประโยชน์มาก เนื่องจากข่าวจากหนังสือพิมพ์เป็นสื่อการนำข่าวจากมวลชนตามที่ต่าง ๆ มาสู่ท้องถิ่นและชุมชนที่ให้ประสบการณ์ที่กว้างขวางมากที่สุด เพราะมีข่าวชนิดต่าง ๆ ทั้งในและนอกประเทศ ข่าวชาวบ้าน ข่าวการเมือง ฯลฯ การอ่านหนังสือพิมพ์ 1 ฉบับ จะช่วยให้นักเรียนได้ประโยชน์หลายอย่าง เช่น

1. ได้เนื้อหาประกอบบทเรียน เช่น ข่าวพระราชกรณียกิจ การกำหนดราคาดินค้า บทความเกี่ยวกับผลผลิตในชุมชน และวัตถุประสงค์ที่ค้นพบในจังหวัดต่าง ๆ เป็นต้น
2. ตัวอย่างของคนดีที่เป็นแบบอย่างแก่นักเรียน และตัวอย่างของคนชั่วที่นักเรียนควรละเว้นการประพฤติตาม หนังสือพิมพ์จะมีข่าวบุคคลที่สำคัญที่ทำประโยชน์ให้แก่สังคม หรือมีบทความเกี่ยวกับประวัติการทำงาน การดำรงชีวิตของผู้ที่ทำประโยชน์แก่บ้านเมืองไว้ บางครั้งก็เป็นบทสัมภาษณ์ข้อคิด ข้อปฏิบัติที่ดี ๆ ที่ควรยึดถือปฏิบัติตามได้
3. นักเรียนที่อยู่ในชนบทจะสามารถศึกษาสภาพและความเป็นไปของ เมืองหลวงและนักเรียนที่อยู่ในตัวเมือง ก็จะได้ศึกษาสภาพและความเป็นไปของชนบท
4. ข่าวพาดหัวหรือข่าวสำคัญ เป็นหัวข้อเรื่องที่จะนำไปสู่การถกเถียง การค้นคว้าเพิ่มเติม เช่น ข่าวการจำคุกเจ้าของโรงภาพยนตร์โก่งภาษีอากรมหรสพ นำไปสู่การเรียนเรื่องภาษีอากร เป็นต้น
5. ได้ภาพข่าวและภาพประกอบบทเรียน เป็นอุปกรณ์ที่สำคัญและน่าสนใจอย่างยิ่ง นอกจากจะใช้นำมาจัดป้ายนิเทศ ทำสมุดข่าว หรือทำเป็นภาพผนังแล้ว ยังใช้เป็นอุปกรณ์ฝึกการอ่าน การย่อข่าว การจับใจความ การเขียนข่าวสำหรับนักเรียนอีกด้วย

หนังสือพิมพ์เป็นสิ่งที่ช่วยฝึกนิสัยรักการอ่านแก่นักเรียน และเป็นสิ่งที่สามารถมีให้อ่านอย่างไม่ต้องกลัวขาดแคลน เมื่อเด็กรักการอ่านแล้ว เขาย่อมสนใจที่จะแสวงหา และกระตือรือร้นที่จะอ่านอยู่เสมอ สำหรับสภาพห้องเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาของประเทศไทยหนังสือพิมพ์เป็นเครื่องมือที่ทางโรงเรียนพอจะจัดหามาได้ เพราะมีราคาพอสมควร อีกทั้งหนังสือพิมพ์ยังช่วยทำให้นักเรียนและครูเป็นผู้รู้เท่าทันต่อเหตุการณ์และสามารถตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล (พัชรินทร์ พัฒนาศักดิ์ 2528 : 39) โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์นั้น เป็นอุปกรณ์การสอนประเภทสิ่งพิมพ์ที่มีราคาถูก และมีประโยชน์ด้านการศึกษามากหากรู้จักใช้ หนังสือพิมพ์ช่วยให้ผู้เรียนเรียนได้เร็วเข้าตามระดับความสามารถของบุคคล เด็กที่มีสติปัญญาดีเรียนรู็รวดเร็ว มักเบื่อหน่ายการเรียนได้ง่ายหากบทเรียนไม่ท้าทายสติปัญญาพอ เมื่อเกิดปัญหาเด็กเบื่อเรียนชั้นครูที่คิดไม่ควรถ้วนสรุปหรือปรักปรำว่าเด็กโง่และเกียจคร้าน การแก้ปัญหาดังกล่าว อาจทำได้โดยมอบหมายให้เด็กไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสือพิมพ์ ดังนั้น เนื้อหาในหนังสือพิมพ์จะเป็นประโยชน์ต่อวิชาที่เรียนหรือไม่เพียงไรย่อมขึ้นอยู่กับวิจารณญาณของผู้ใช้หนังสือพิมพ์นั้น เป็นสำคัญ

จากการศึกษา เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือพิมพ์ และการนำหนังสือพิมพ์มาใช้ในการเรียนการสอน พบว่า หนังสือพิมพ์มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาอย่างมาก เนื่องจากหนังสือพิมพ์มีบทบาท ความสำคัญ และมีประโยชน์อย่างมากต่อการเรียนการสอน การนำหนังสือพิมพ์ไปใช้ในการสอนชั้นประถมศึกษาขึ้นอยู่กับวิธีสอนของครูว่าจะมีหลักเกณฑ์อย่างไร ที่จะใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดตามความมุ่งหมาย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา เนื้อหาในหนังสือพิมพ์ที่จะใช้ในการสอน วิธีการใช้หนังสือพิมพ์ในการสอนต่าง ๆ เพื่อที่นักเรียน ครู อาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจะได้ใช้เป็นแนวทางในการนำหนังสือพิมพ์มาใช้ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสำรวจการใช้หนังสือพิมพ์ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาการใช้หนังสือพิมพ์ในฐานะที่เป็นแหล่งความรู้และเป็นสื่อการสอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ข้อตกลงเบื้องต้น

เนื้อหาสาระของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่นำมาใช้ในการวิจัยนี้เป็นเนื้อหาสาระตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ก่อนมีการแก้ไขปรับปรุงในพุทธศักราช 2532 ซึ่งกำลังอยู่ในระหว่างดำเนินการและยังไม่มีเผยแพร่ในขณะที่ทำวิจัยนี้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

หนังสือพิมพ์ หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่รวบรวมและบรรจุข่าวสาร บทความ บทวิจารณ์ สารคดี บันเทิง ภาพประกอบ เนื้อหาสาระต่าง ๆ ฯลฯ โดยมีกำหนดออกเป็นประจำทุกวัน สม่่าเสมอ

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หมายถึง กลุ่มประสบการณ์หนึ่งในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งว่าด้วยกระบวนการแก้ปัญหาของชีวิตและสังคม เป็นกลุ่มการเรียนรู้ที่ต้องการให้นักเรียนได้รู้ถึงปัญหา และกระบวนการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ ประสบการณ์ที่จัดในกลุ่มนี้จะเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการของคนไทยทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ 2525 : 127)

โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร หมายถึง สถานศึกษาที่กรุงเทพมหานครรับผิดชอบจัดการศึกษาให้แก่เด็กเรียนในเกณฑ์บังคับ เปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ขึ้นไปและไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีทั้งหมด 427 โรงเรียน (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร 2531 : 4)

การใช้หนังสือพิมพ์ในการสอนของครู หมายถึง การใช้หนังสือพิมพ์เป็นแหล่งความรู้ทั้งของครูและนักเรียน และการใช้หนังสือพิมพ์เป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การใช้หนังสือพิมพ์เป็นแหล่งความรู้ หมายถึง การที่ครูหรือนักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือพิมพ์เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการสอน หรือการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เช่น ครูศึกษาเรื่องการเพาะปลูกจากคอลัมน์ที่เกี่ยวกับการเกษตรในหนังสือพิมพ์ แล้วใช้ประโยชน์ของความรู้นั้นในการอธิบายหรือยกตัวอย่างให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนดียิ่งขึ้น หรือนักเรียนศึกษาเรื่องยาจากคอลัมน์เกี่ยวกับสุขภาพในหนังสือพิมพ์ แล้วนำความรู้นั้นไปใช้ในการอภิปรายในชั้นเรียน หรือเขียนรายงาน ฯลฯ

การใช้หนังสือพิมพ์เป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง ภาจที่ครูและนักเรียนใช้หนังสือพิมพ์ในกิจกรรมการสอนการเรียน เช่น ครูใช้ข่าวที่ทุกคนสนใจในชั้นนำเข้าสู่บทเรียนหรือใช้เรื่องหรือภาพในหนังสือพิมพ์ช่วยเสริมการเรียนรู้เนื้อหาในบทเรียน เป็นต้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางสำหรับครูในการเลือก และใช้หนังสือพิมพ์ในการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เป็นการกระตุ้นให้สถาบันผลิตครู และผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาเห็นความสำคัญและส่งเสริมให้ครูใช้หนังสือพิมพ์ในการสอนมากขึ้น